

IKATZETIK ETA ALTZAIRUTIK MONETA ERKIDERA: EUROA

1950: SCHUMAN ADIERAZPENA

1950eko maiatzaren 9an, Robert Schuman Frantziako Atzerri Arazoetako ministroak prentsaurrekoa egin zuen. Europako beste herrialde batzuei ikatzaren eta altzairuaren baliabideak partekatatzeko eskatu ziren. Ikatza eta altzairua armak ekoizteko beharrezko osagaiak zirenez, lankidetzak horrek etorkizunean gerrak galaraziko zituela espero zuen. Gainera, ikatza eta altzairua gerraren ostean kontinentea berreraikitzeke ere oso garrantzitsuak ziren.

Schuman Adierazpena © European Communities, 1950*

Europako hauteskundeetan bozkatzeko zentroa, Belgikan © European Communities, 1957

1979: EUROPAKO LEGEBILTZARRERAKO ZUZENENKO LEHEN HAUTESKUNDEAK

Europako Erkidegoetako herritarrek 1979ko ekainean hautatu zituzten lehen aldiz zuzenean Europako Parlamentuko beren ordezkariak. Garai hartan bederatzita herrialde zeuden, eta Parlamenturako 410 diputatu hautatu zituzten 1979-1984ko aldirako.

1986: EUROPAKO AGIRI BAKUNA

Herrialdeek merkatu erkidea ezartzea erabaki (hots, Erromako Tratatua sinatu) eta hogeita hamar urte geroago, merkatu horrek indarrean sartu gabe jarraitzen zuten. Europako Agiri Bakunaren bidez, estatu kideek erabaki zuten merkatarizarako eta zirkulazio askerako oztipo guztiak kendu behar zirela (1986an sinatu zen eta 1987an sartu zen indarrean).

1993: MUGEN IREKIERA

1993ko urtarrilaren 1ean, Batasuneko estatu kideetako barne-mugak «desagertu» egin ziren. Merkatu bakarra indarrean sartu zen; horrek pertsonen, ondasunen, zerbitzuen eta kapitalen zirkulazioa askea bermatzen du.

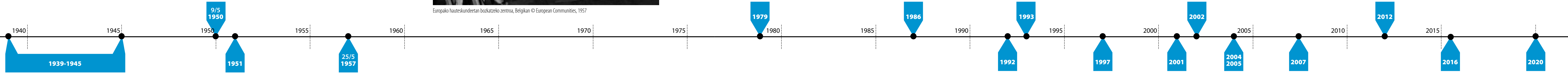
2002: EUROAREN SARRERA

Euroa 1999an sartu zen banku-sisteman. Hala ere, 2002ko urtarrilaren 1era arte ez zen hasi euro-banpon eta -billetek erabiltzen.

2012: EB-K BAKEAREN NOBEL SARIA IRABAZI DU

Saria EBri eman zioten bakearen, adiskidetzaren, demokraziaren eta giza eskubideen alde egindako ahaleginak aintzatzesteko.

BIGARREN MUNDU GERRA

Europa hondaturik zegoen Bigarren Mundu Gerraren ostean. Gerrak hiriak, errepedeak eta kontinenteko industriaren zati handi bat suntsitu zituen. Europako ekonomia hondaturik zegoen. Gerra gizaizterari dagokionez ere izan zen errauslea: 55 milioi pertsonak galdu zuten bizitza mundu osoan, 35 milioi zauritu egon ziren eta 190 milioi pertsonak etxetik alde egin zuten. Bakearen aldeko aldarria inoiz baino indartsuagoa zen.

1951: IKATZAREN ETA ALTZAIRUAREN EUROPAKO ERKIDEGOA ERATZEKO TRATATUA

Frantziak, Alemaniak, Italiak, Belgikak, Herri beheerak eta Luxenburgok positiboki erreazionatu zuten Robert Schumanen adierazpenaren aurrean. Sei herrialde horiek Parisko Ituna sinatu zuten 1951n. Ikatzaren eta Altzairuaren Europako Erkidegoa (IAEE) 1952an sartu zen indarrean.

© European Union, EP

1957: ERROMAKO TRATATUAK: EEE ETA EURATOM TRATATUAK

Lehen sei herrialdeek integrazio ekonomiko are indartsuagoa nahi zuten. Horregatik, 1957an beste bi tratatu sinatu zituzten: EEE Tratatua eta Euratom Tratatua, Erromako Tratatua ere deitzen zaienak.

- **Europako Ekonomia Erkidegoa (EEE):** herrialdeek beren ekonomia bereiziaz pixkanaka fusionatzea adostu zuten, merkatu erkidea eratzeke, aduana-batasunetik hasita. Tratatua horrek hasiera eman zion nekazaritzaren, arrantzaren, portu-politikaren eta garraio-politikaren arloko lankidetzari.

- **Euratom:** energia nuklearraren arloko lankidetzak horren helburua zen energia nuklearrak izan zitzaizkeen aplikazio zibilak elkarrekin ikertzea.

Erromako Tratatua 1958an sartu ziren indarrean.

Erromako Tratatuen sinadura © AP, 1957 - Source EC Audiovisual Service.

1992: EUROPAR BATASUNAREN TRATATUA – MAASTRICHTEN TRATATUA

Maastrichteko Tratatua lankidetzak politikaren benetako hasiera ezarri zuen, bazegoen integrazio ekonomikoarekin batera. Antzinako Europako erkidegoei izen berria eman zien: Europar Batasuna. Europar Batasun «berria» hiru euskarri nagusiz zegoen osatuta:

1. **Integrazio ekonomikoa:** estatu kideek integrazio ekonomikoa indartzea eta Europako moneta erkidea, euroa, ezartzea erabaki zuten.
2. **Kanpo-politikaren eta segurtasunaren** arloko lankidetzak.
3. **Herrizaingoa eta justiziaren** arloko lankidetzak.

Tratatua 1992an sinatu, eta 1993an sartu zen indarrean.

1997: AMSTERDAMGO TRATATUA

Europar Batasuna Europako ekialderantz zabaltzeko asmoz, EBk estatu kideen kopurua nabarmen handitzeko prest egon behar zuen. Bereziki, erabakitzeke prozesua erreformatu behar zen: aho bateko erabaki gutxiago eta botoen gehiengoaren bidezko gehiago. Aldatzeko lehen saioa Amsterdamgo Tratatua izan zen (1997an sinatua, 1999an indarrean). Hala ere, Tratatua ez zen espero bezain eraginokorra izan.

2001: NIZAKO TRATATUA

Herrialde berriak atxikitzeke eguna hurbildu ahal, Europar Batasuna erreformatzeko bigarren saioa egin zen, Nizako Tratatua bidez (2001ean sinatua, 2003an indarrean). Horrek ere ez zuen lortu erabakiak hartzeko prozesua erraztea.

2004-2005: EUROPAR BATASUNEN KONSTITUZIOA

Batasuna erreformatzeko alferrikako bi saioen ostean, 2004ko ekainean hirugarren saioa egin zen, Europar Batasuneko Konstituzioarekin. Europar Batasuneko Konstituzioa oso garrantzitsua zenez eta «konstituzio» hitza erabiltzen zenez, zenbait herrialdek erreferenduma antolatzeko erabaki zuten.

Frantziako eta Herbehereetako biztanleek «Europarentzako Konstituzio» berriaren aurka bozkatu zuten. Europar Batasuneko itun berri bakoitza estatu kide guztiek onartu behar dutenez Konstituzioa ezin izan zen onartu.

2007: LISBOAKO TRATATUA

Lisboako Tratatua arrakastaz aldatu zuen EBko erakundearen aritzeko modua. Europa mailan erabakiak hartzeko prozesua erraztu egin zen. Araudi berriak 2009ko abenduaren sartu ziren indarrean eta EB aritzen den modua zehazten dute oraindik ere.

2007ko abenduaren 13an, 27 estatu kideek Lisboako Tratatua sinatu zuten, Lisboan © European Communities 2007

2016: EB-TIK IRTETEARI BURUZKO ERREFERENDUM BRITAINIARRA

2016ko ekainaren 23an, Erresuma Batuko herritar gehienek galdera hau egin zieten: «Herrialdeak Europar Batasunean geratu ala Europar Batasunetik irteten beharko luke?». % 51,9k irteteari alde bozkatu zuten, eta % 48,1ek, berriz, geratzearen alde. Horren ondorioz, Europar Batasunetik irteteko negoziazioak hasi ziren eta Batasuna utzi duen lehen herrialdea bihurtu zen.

Brexit-ari buruzko erreferendumeko boto-papera, ekainaren 23koa

2020: ERRESUMA BATUA EB-TIK OFIZIALKI IRTEN DA

Erresuma Batua 2020ko urtarrilaren 31n irteten zuten ofizialki Europar Batasunetik, hiru urtez negoziatu ondoren.

